

Motion till riksdagen 2011/12: MJ467

av **Helena Leander m.fl. (MP)**

Utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna tar ansvar för vår miljö och för framtiden. Tyvärr tycks den borgerliga regeringens känsla för ansvar begränsa sig till den kortsiktiga ekonomin. Där de borgerliga drar arbetet för att nå miljömålen i långbänk satsar vi intensivt på åtgärder för att nå målen.

Vi tar ansvar för klimatet genom satsningar på utsläppsminskningar i Sverige. Utöver särskilda satsningar inom trafik- och energisektorerna satsar vi 665 miljoner kronor per år på åtgärder för att minska utsläppen i Sverige. Vi satsar ytterligare 1 400 miljoner kronor 2012 på klimatåtgärder i utvecklingsländer och ökar satsningen successivt. Vi satsar också 1 miljard kronor på tre år för åtgärder för att minska sårbarheten vid ett förändrat klimat.

Vi satsar 1 505 miljoner kronor 2012, fördelade på olika utgiftsområden, på åtgärder för att bevara naturresurser och biologisk mångfald samt säkra den framtida leveransen av ekosystemtjänster. Satsningen kommer också att öka successivt.

Vi satsar sammanlagt 327 miljoner kronor per år för åtgärder för att minska spridningen av miljögifter både i hemmen, på land, i vatten och till havs.

Vi satsar också minst 359 miljoner kronor per år på övergripande åtgärder för att nå miljömålen, t.ex. miljöövervakning, fortlöpande miljöanalys, miljöforskning och samordnande och pådrivande arbete på centrala och regionala myndigheter.

För att påskynda omställningen till en mer ekologiskt anpassat jordbruk samt minska övergödningen och spridningen av miljögifter återinför vi skatten på kadmium och kväve i konstgödsel. Intäkterna återförs till jordbruksnäringen, främst genom olika miljöåtgärder. Merparten går till ökade miljöersättningar men pengar satsas också på ett program för att minska spridning av

Fel! Okänt namn på

EHEC-bakterien och en satsning på omställning till ekologisk produktion och åtgärder för att främja konsumtion av ekologiskt producerade livsmedel.

Vi satsar sammanlagt 90 miljoner kronor på en rad åtgärder för att förbättra djurskyddet, bland annat en djuretisk ombudsman, forskning och ett nationellt centrum för alternativ till djurförsök samt skärpta djurskyddskontroller.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

Anslag	2012	2013	2014
1:1 Naturvårdsverket	+100	+232	+432
1:2 Miljöövervakning m.m.	+50	+50	+50
1:3 Åtgärder för värdefull natur	+215	+320	+550
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	+187	+223	+205
1:6 Kemikalieinspektionen	+25	+25	+25
1:8 Supermiljöbilspremie	-20	-80	-100
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	+15	+15	+15
1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	+50	+50	+50
1:15 Hållbara städer	+600	+600	+600
1:16 Skydd av värdefull natur	+625	+825	+930
<i>Nya anslag</i>			
1:16 Klimatsatsningar i utvecklingsländer	+1 400	+1 500	+1 700
1:17 Skrotningspremie tvåtaktsmotorer	+60	+60	+60
1:18 Stöd efterhandskonvertering	+50	+50	+50
1:19 Åtgärder för klimatanpassning	+350	+350	+300
Summa	+3 707	+4 220	+4 867
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>			
1:15 Nytt klimatinvesteringsprogram	+600	+600	+600
1:16 Öronmärkning av intäkter från auktionering av utsläppsrätter		+1 300	+1 300
1:16 Medel utöver öronmärkning	+1 400	+200	+400

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt uppställning:

Anslag	2012	2013	2014
1:1 Skogsstyrelsen	+40	+70	+100
1:2 Insatser för skogsbruket	+125	+250	+380
1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	+4	+24	+9
1:8 Ersättningar för viltskador m.m.	+15	+15	+15
1:9 Statens jordbruksverk	+32	+32	+32

Fel! Okänt namn på

1:19	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17
1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	+258	+238	+253
1:23	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	- 11	- 11	- 11
1:27	Sveriges lantbruksuniversitet	+45	+45	+45
1:28	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	+117	+118	+120
	<i>Nya anslag</i>			
1:30	Åtgärder för att främja ekologisk produktion och konsumtion	+60	+60	+60
1:31	Inrättande av djuretisk ombudsman	+20	+20	+20
1:32	Centrum för alternativ till djurförsök	+5	+10	+10
	Summa	+693	+854	+1 016

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Inledning

Ansvar. Det var nyckelordet i statsminister Fredrik Reinfeldts regeringsförklaring den 15 september 2011.

Tyvärri tycks den borgerliga regeringens känsla för ansvar begränsa sig till den kortsiktiga ekonomin. I regeringens miljöpolitik lyser ansvar med sin frånvaro.

Det är oansvarigt att i så hög grad bygga Sveriges klimatpolitik på utsläppsminskningar i länder som inte ens har ett åtagande att minska utsläppen enligt Kyotoprotokollet.

Det är oansvarigt att skära ned och urholka medlen till skydd av biologisk mångfald så att oersättliga skogsvärden skövlas, eller markägare får vänta orimligt länge på sina pengar.

Det är oansvarigt att steg för steg montera ned det strukturerade, sammanhållna och kontinuerliga miljöarbete som genom miljömålssystemet fått internationell uppmärksamhet.

Det är oansvarigt att gång på gång utmana EU:s centrala regleringar för miljöskydd, och därmed både försämra vår egen miljö och minska Sveriges trovärdighet i det europeiska miljöarbetet. Under den borgerliga regeringen har kommissionen inlett överträdelseärenden mot Sverige för brott mot direktivet som ska skydda biologisk mångfald, brott mot direktivet som ska skydda luftkvaliteten, brott mot direktivet som ska skydda mot utsläpp från industrier.

Det är oansvarigt att ännu en gång dra ned på utlovade anslag för att sanera förorenade områden runt om i landet. Det är oansvarigt att först ta bort skatten på kadmiom i konstgödsel för att först därefter börja fundera på vad man kan göra för att undvika ökad spridning av miljögiften på våra åkrar.

Fel! Okänt namn på

Det är oansvarigt att ta bort stöden för att främja övergång till produktion och konsumtion av ekologiskt producerade livsmedel.

Det är oansvarigt – och hyckleri – att utlova ekonomiska styrmedel för att minska övergödningen av våra hav och vattendrag, men ta bort gödselskatten under tiden man utreder om det verkligen går att införa ett annat system.

Det är oansvarigt att dra ned pengarna till den fortlöpande miljöanalysen på SLU. Denna analys är viktig för att kunna följa förändringen i miljön.

Miljöpartiet tar ansvar för miljön. Vi satsar på klimat, på biologisk mångfald och på att minska spridningen av miljögifter. Vi satsar också på en ekologisk omställning av jordbruket.

Ansvar för klimatet

Regeringens satsning på ”hållbara städer” har haft vissa förtjänster. Det har dock varit ett smalt program som inte räckte till för att fullt ut ersätta det tidigare klimatinvesteringsprogrammet. Det var också alltför tidsbegränsat. Vi tycker att det tidigare klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) var framgångsrikt och att det ska drivas vidare och utvecklas. Klimp var också viktig för t.ex. utbyggnaden av biogas. Vi föreslår därför ett återinförande av ett klimatinvesteringsprogram och lägger 600 miljoner kronor per år på detta (1:15 Hållbara städer/Nytt klimatinvesteringsprogram) från och med 2012.

Behovet av insatser från Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) kommer att öka framöver, i takt med ökad insikt om klimatförändringen och dessa konsekvenser för vår sårbarhet för bl.a. översvämningar. Miljöpartiet föreslår därför en höjning av SMHI:s anslag (1:9) med 15 miljoner kronor per år.

Merparten av den fordonsflotta som rullar på våra vägar de närmaste åren har redan köpts. Vi vill ge en möjlighet för ägare till konventionella bilar att konvertera till annat driftssätt. Vi vill under år 2012–2014 införa en konverteringspremie för byte från bensin till förnybara drivmedel eller annat driftssätt, inom en budgetram på 50 miljoner kronor (anslag 1:18). Premien bör vara cirka 5 000 kronor för byte från bensin till etanol och cirka 10 000 kronor för byte till biogas eller annat driftssätt. Vi vill också se över fordonsbeskattningen så att konverterade fordon får en mer förmånlig beskattning.

Minskad sårbarhet – ökad säkerhet

Regeringen i Sverige och andra länder har inte tagit hotet om klimatförändringar på allvar. Man har inte i tid drivit igenom nödvändiga minskningar av växthusgasutsläpp. Utsläppen är redan så stora att klimatet har ändrats. Det måste vi anpassa oss till. Alltfler har nått insikten att klimatförändringar är ett allvarligt hot mot vår säkerhet.

Försäkringsbolagen känner av ökade kostnader för skador till följd av klimatförändringar. Man kartlägger framtida risker och kostnader för skador i samband med ras, skred och översvämningar. Kommuner måste räkna med kostnader för anpassning av bland annat vatten- och avloppssystemen. Myn-

digheter och företag behöver säkra viktig infrastruktur. Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) redovisade en rad risker och föreslog också omfattande åtgärder. Regeringen har nöjt sig med kartläggningar och kunskapsuppbyggnad. Detta är nödvändigt, men helt otillräckligt.

Miljöpartiet satsar 1 miljard kronor fördelat på tre år på klimatanpassningsåtgärder, som vi kallar "Klimatanpassningsmiljarden", som ska administreras av Naturvårdsverket via länsstyrelserna, där kommuner kan ansöka om bidrag för klimatanpassning, exempelvis åtgärder mot extrema väderhändelser som översvämningar och långsiktiga klimatförändringar. För att markera vikten av att konkreta åtgärder påbörjas föreslår vi ett nytt anslag 1:19 *Åtgärder för klimatanpassning*. Vi föreslår 350 miljoner kronor per år 2012 och 2013 och 300 miljoner kronor 2014.

Klimatsatsningar i utvecklingsländer

Genom både FN:s klimatkonvention UNFCCC och Kyotoprotokollet har Sverige och andra rika länder förbundet sig att finansiera utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändring i fattiga länder. I dessa överenskommelser anges uttryckligt att finansieringen ska ske utöver biståndsramen. Icke desto mindre föreslår regeringen i årets budgetmotion att 1 miljard kronor av biståndet används till detta ändamål, dvs. investeringar i utsläppsminskningar och anpassning i syd.

Miljöpartiet anser att detta innebär en urholkning av biståndet och enprocentmålet. För oss är det en självklarhet att allt bistånd ska vara klimatsäkert, men det är viktigt att dess främsta syfte är att bekämpa fattigdom. Att använda biståndspengar till finansiering av åtaganden inom UNFCCC och Kyotoprotokollet motverkar inte bara fattigdomsbekämpning, det strider även mot åtaganden i dessa internationella avtal som Sverige har undertecknat och regeringen säger sig respektera.

Förhandlingar pågår fortfarande om en ny global överenskommelse för att minska människans klimatpåverkan och anpassa samhället till den klimatförändring som är ofrånkomlig. I dessa förhandlingar utgör finansiering av utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändring i syd en viktig del, och det är uppenbart att det finansiella behovet är mycket stort – uppskattningar varierar från 1 000 till 3 500 miljarder kronor per år. EU:s andel av en sådan finansiering anses behöva vara cirka 30 procent, alltså uppgå till åtminstone 300–1 000 miljarder kronor per år. En del bedömare anser att behovet är betydligt större – 1 procent av BNP eller mer. Detta belyser det orimliga i att använda biståndsanslag till klimatåtgärder i fattiga länder.

Miljöpartiet inrättar ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Anslaget ska höjas gradvis under de kommande åren. För de tre kommande åren anslår vi 1 400 miljoner kronor 2012, 1 500 miljoner kronor 2013 och 1 700 miljoner kronor 2014.

För att säkra ökade medel till internationella klimatinvesteringar vill vi från 2013 använda de nya intäkter som Sverige får i och med auktioneringen av utsläppsrätter till detta ändamål.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill också att Sverige ska verka internationellt för att få till stånd nya och långsiktiga medel och finansieringsformer för de internationella klimatåtgärderna. Behovet är enormt, för svensk del ibland uppskattat till minst det dubbla av det totala svenska biståndet.

Bidrag från stater kommer att behövas men räcker knappast. Resurser måste därför även komma från andra håll, exempelvis från avgifter på utsläpp från internationell flyg- och sjöfart. Andra möjligheter är att införa en internationell koldioxidskatt eller en skatt på finansiella transaktioner. Vi anser att de internationella klimatfonder som skapats inom ramen för klimatkonventionen ska fördela pengarna för klimatarbete i fattiga länder. Det är bara dessa organ som har någon sorts trovärdighet och demokratisk förankring internationellt.

Ansvar för miljömålen

Den borgerliga regeringen och riksdagsmajoriteten ändrade 2010 bedömningsgrunderna för miljömålen. Eftersom det inte längre är det faktiska tillståndet i miljön som är utgångspunkten har det nu blivit lättare att få högsta betyget. Ändå är det fortfarande ett av 16 miljömål, Skyddande ozonskikt, som bedöms som möjligt att nå med redan vidtagna och planerade åtgärder. Det bedöms nu vara möjligt att skapa förutsättningar för att nå ytterligare tio miljömål om ytterligare åtgärder vidtas till 2020. Trots att Miljömålsrådet kom med en samlad uppsättning förslag till åtgärder för att nå målen 2008 i rapporten Nu är det bråttom har regeringen främst ägnat sig åt omorganisering av förvaltningen i stället för att satsa på åtgärder. Exempel är att Miljömålsrådet ersatts, en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor har bildats, systemet för sanering av förorenade områden har omorganiserats och så vidare. En del av ändringarna har lett till påtagliga försämringar.

Också i årets budget är det glest med konkreta åtgärder för att klara miljömålen. Trots att stora medel överförts från Landsbygdsdepartementets anslag i och med att Fiskeriverkets medel överförts till den nya havs- och vattenmyndigheten har anslagen till miljöpolitiken sänkts jämfört med förra året. Ytterligare sänkningar aviseras till kommande år i regeringens budget. Sammantaget blir minskningen mer än 1 miljard kronor på fyra år, jämfört med prognosen för 2011.

Till skillnad från regeringens passivitet eller rentav uppgivenhet vill Miljöpartiet intensifiera arbetet för att nå miljömålen.

Bevara biologisk mångfald!

År 2010 antog partsmötet för konventionen av biologisk mångfald i Nagoya ett mål om att länderna ska säkra ett långsiktigt skydd för 17 procent av landytan. Sverige ligger långt ifrån att klara målet. Naturskyddsföreningen påpekar att det i regeringens budget inte finns några nya satsningar för att nå målet.

Fel! Okänt namn på

Skogsmiljöer är våra till ytan mest omfattande ekosystem. Miljömålsrådet föreslog 2008 i rapporten Nu är det bråttom ett nytt delmål, att sammanlagt 900 000 hektar produktiv skog nedan den fjällnära gränsen skulle få formellt skydd till 2020. Regeringen har lagt förslaget i papperskorgen och gett miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå ett nytt etappmål. Enligt beredningens delbetänkande SOU 2010:101 kommer en ny strategi för skogsbruket att presenteras i slutet av 2012. Först i samband med det eller därefter kommer ett nytt etappmål att beslutas. Skogsskyddet dras i långbänk.

Under tiden har regeringen genom politiska beslut höjt ersättningar till markägare med uppemot 30 procent genom avskaffande av toleransavdraget och införande av ett särskilt affektionsvärdestillägg. Detta är utöver de kraftigt stigande markpriserna. Anslagen har inte höjts för att kompensera de ökade kostnaderna per hektar skyddad natur.

Naturvårdsverket har vidare påpekat att det blir kringkostnader för genomförandet av de av regeringen tidigare beslutade markbytesaffärerna med mark från i första hand Sveaskog. Dessa kringkostnader uppskattas till 225 miljoner kronor per år 2012 och 2013, samt 150 miljoner kronor 2014. Sammantaget blir det kostnader på 600 miljoner kronor under treårsperioden. Naturvårdsverket påpekade att utgifterna belastar anslag 1:16 Skydd av värdefull natur. Får verket inte compensation kommer det att gå ut över ersättning till markägare för till exempel köp av skyddsvärd skog. Regeringen föreslår att det inte blir någon sådan compensation. Det innebär att oersättningsvärden kommer att skövlas i våra skogar, och att markägare som vill skydda sin skog får vänta på sin ersättning från staten. I praktiken blir det också ännu en kraftig neddragning i tempot för skyddsarbetet.

Miljöpartiet anser att arbetet i skyddet av områden med höga naturvärden måste intensifieras. Vi föreslår en ökning av anslag 1:16 Skydd av värdefull natur med 625 miljoner kronor 2012 med en stegvis upptrappning kommande år.

När allt mer natur skyddas behövs också mer resurser för skötseln av skyddade områden. I större delen av landet kan vi inte återskapa den branddynamik och översvämningsdynamik som en gång i tiden präglade skogslandskapet, och därför behövs i många skyddade skogar en aktiv naturvårdsskötsel för att bevara de naturtyper och arter som områdena avsatts för att skydda. Sådan naturvårdsskötsel är kraftigt eftersatt idag. För ett antal av våra hotade arter behövs också mer specifika bevarandeinsatser, både i och utanför skyddade områden, och därför har arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter stor betydelse om vi ska kunna nå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv. Trots att regeringen lovordar arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter har resurserna för detta arbete reducerats kraftigt de senaste två åren, och regeringens budgetförslag innebär ingen ljusning i det avseendet. Av dessa skäl föreslår vi också en höjning av anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur med 215 miljoner kronor 2012 med en stegvis upptrappning kommande år för andra åtgärder för att skydda biologisk mångfald.

Vi föreslår också 100 miljoner kronor per år till Boverket för arbete tillsammans med kommunerna med planering för biologisk mångfald, i linje med Miljömålsrådets förslag i Nu är det bråttom! (utgiftsområde 18 anslags-

Fel! Okänt namn på

post 2:1 Boverket). Vi satsar också 45 miljoner kronor på länsstyrelsernas arbete med biologisk mångfald (utgiftsområde 1 anslag 1:5 Länsstyrelserna, se precisering nedan). Som ett led i arbetet för att minska konflikter kring rovdjuren höjer vi ersättningar för viltskador m.m. med 15 miljoner kronor per år (utgiftsområde 23 anslag 1:8 Ersättningar för viltskador m.m.).

Nollvision för avverkning av nyckelbiotoper

Kvarvarande skyddsvärda områden räcker inte till för att hejda förlusten av biologisk mångfald även om de skulle få formellt skydd. Ytterligare områden behöver restaureras och återställas. Det är särskilt angeläget att förhindra att de allra viktigaste biotoperna avverkas. Vi föreslår därför en nollvision för avverkning av nyckelbiotoper. Uppgifter från Skogsstyrelsen och riksdagens utredningstjänst ger vid handen att detta skulle fordra ytterligare 380 miljoner kronor per år i ersättningar till markägare. Detta sker genom de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen. Detta genererar också ökade kostnader för Skogsstyrelsen för bl.a. inventering av anmälda områden inför avverkning. Vi föreslår att man bygger upp detta skyddsarbete etappvis under tre år. Det innebär en ökning (utgiftsområde 23) av anslag 1:2 Insatser för skogsbruket med 125 miljoner kronor 2012 samt anslag 1:1 Skogsstyrelsen med 40 miljoner kronor 2012 (en summa som också inbegriper utvecklat stöd till kontinuitetsskogsbruk).

Sammanfattning biologisk mångfald, naturresurser och ekosystemtjänster

Ytterligare satsningar för biologisk mångfald, naturresurser och ekosystemtjänster beskrivs under utgiftsområde 23. Sammantaget blir det en satsning 2012 på 1 505 miljoner kronor på åtgärder för biologisk mångfald, naturresurser och ekosystemtjänster, fördelade på flera olika utgiftsområden. Satsningen kommer också att öka successivt.

Minska spridningen av miljögifter!

Regeringen bedömer i sin budgetproposition ”att det är mycket svårt att inom en generation skapa förutsättningar att nå miljökvalitetsmålet” Giftfri miljö.

Våren 2008 lade Miljömålsrådet fram ett förslag till ny strategi för giftfria och resurssnåla kretslopp. Regeringen lade förslaget i frysboxen. I december 2010 gavs Kemikalieinspektionen (KemI) i uppdrag att ta fram en handlingsplan för en giftfri vardag. I juni 2011 gav regeringen Miljömålsberedningen i uppdrag att ta fram ännu en ny strategi för en giftfri vardag.¹

Regeringen uppger också att t.ex. delmålet om kadmium (exponering i livsmedel och på arbetet) bedöms som mycket svårt att nå till 2015. För två år sedan slopades skatten på kadmium i konstgödsel (se nedan). När regeringen

¹ <http://www.regeringen.se/sb/d/14318/a/170669>.

Fel! Okänt namn på

efter hand insåg konsekvenserna av detta har myndigheter getts i uppdrag att söka andra lösningar.

Regeringen anger i budgeten att ”även om utvecklingen i huvudsak är positiv behöver efterbehandlingstakten öka för att målet att minska riskerna med förorenade områden ska nås”. I budgeten föreslås däremot en nedskärning av anslag 1:4 Sanering och återställande av förorenade områden med närmare 200 miljoner kronor jämfört med prognosen för 2011. Ytterligare nedskärningar aviserar också för kommande år.

Till skillnad från regeringens långbänk och tillbakagång föreslår Miljöpartiet en intensifiering av åtgärder för att minska spridningen av miljögifter. Vi föreslår en ökning av Kemikalieinspektionens anslag (1:6) med 25 miljoner kronor per år för att bl.a. genomföra åtgärder från Miljömålsberedningens förslag, genomföra förbud mot farliga ämnen, intensifiera EU-arbetet, förstärka tillsynen och arbeta med aktivt med praxisbildning (se motion 2010/11: MJ449 Ansvarsfull kemikaliepolitik för flera detaljer).

För att möjliggöra sanering av förorenade områden som Phylatteriontomten i Trelleborg², Vinterviken i Stockholm, sågverksområdet i Lessebo³ och dussintals andra förgiftade platser i kommuner runt om i Sverige föreslår Miljöpartiet att anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden höjs med 187 miljoner kronor år 2012 för att också därefter ligger på den nivå som bedömts som nödvändig av Miljömålsberedningen.

Gamla vrak är tickande miljöbombar i våra havsområden, särskilt på västkusten. Vi vill också påbörja sanering av förorenade havsområden, inklusive skeppsvrak. Därför föreslår vi en ökning av anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljö med 50 miljoner kronor per år från 2012.

Äldre tvåtaktare släpper ut ungefär en tredjedel av bränslet oförbränt i luft och vatten. I dagsläget finns det cirka 210 000 tvåtakts utombordsmotorer av traditionell typ, vilket motsvarar mer än 40 procent av alla båtmotorer i Sverige. För att påskynda utbytet av dessa motorer föreslår vi en skrotningspremie på 1 000 kronor per motor. Villkoret för att få premien är att det är en fungerande tvåtaktsmotor som byts in vid köp av en ny miljöanpassad motor och att säljaren har ett bra sätt att skrota de gamla motorerna. För detta anslår vi 60 miljoner kronor årligen under 2012–2014 (genom ett nytt anslag 1:17 Skrotning av tvåtaktsmotorer).

Vi satsar också 5 miljoner kronor per år på länsstyrelsernas arbete med miljömålet Giftfri miljö i linje med förslag i Miljömålsrådets rapport Nu är det bråttom!

Sammantaget blir det en satsning på 327 miljoner kronor per år för åtgärder för att minska spridningen av miljögifter. Dessutom vill vi återinföra skatten på kadmium i konstgödsel (se nedan).

² <http://www.skanskan.se/article/20110913/TRELLEBORGVELLINGE/709129805/-/trelleborgs-aldsta-industritomt-foroerad->

³ [http://www.smp.se/nyheter/lessebo/lanets-mest-forgiftade-omrade-ska-renas\(2933698\).gm](http://www.smp.se/nyheter/lessebo/lanets-mest-forgiftade-omrade-ska-renas(2933698).gm).

Fel! Okänt namn nå

Övergripande och övrigt miljömålsarbete

Två tredjedelar av de pengarna som regeringen lanserat som sin stora satsning på havsmiljön de närmaste fyra åren är bara överflyttade från andra konton. Det är mer bokföring än satsning. Av den satsning man faktiskt har gjort hittills har ungefär 350 miljoner kronor gått till projekt om övergödning. Regeringens egna uppskattningar är att det på sikt ska ge en minskning av kväveutsläppen som är mindre än hälften av den minskning som konstgödselskatten gav (se nedan om konstgödselskatten).

Anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. används för uppföljning av miljömålen, stöd till ideella miljöorganisationer m.m. Miljöpartiet anser att miljöövervakning är av väsentlig betydelse för att följa upp den faktiska utvecklingen i miljön. Bidrag som ges för att stödja engagemanget i ideella miljöorganisationer är mycket kostnadseffektiva satsningar. Sammantaget vill vi öka anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. med 50 miljoner kronor per år.

Naturvårdsverket har en nyckelroll i miljömålsarbetet. Verket skulle få ansvar för samordningen och genomförandet av en rad av de åtgärder som Miljömålsrådet föreslog i Nu är det bråttom! Verket har också en nyckelroll som part vid tillståndsprövning för miljöfarliga verksamheter. Vi vill därför att anslag 1:1 Naturvårdsverket ökas med 100 miljoner kronor 2012 för att därefter trappas upp stegvis.

Vi föreslår 22 miljoner kronor per år till Jordbruksverket för dess arbete med miljömålen i linje med Miljömålsrådets förslag (utgiftsområde 23 anslag 1:9 Statens jordbruksverk, se nedan). Vi föreslår också att SLU tillförs 45 miljoner kronor per år för fortlöpande miljöanalys för att kompensera den neddragning som regeringens budgetförslag medför (utgiftsområde 23 anslag 1:27 Sveriges lantbruksuniversitet).

Länsstyrelserna har en central roll i miljömålsarbetet och fungerar i viss utsträckning som Naturvårdsverkets fältorganisation. Sammantaget satsar vi följande medel för länsstyrelsernas arbete med miljömålen (utgiftsområde 1 anslag 1:5 Länsstyrelser). Förslagen bygger i huvudsak på Miljömålsrådets förslag i Nu är det bråttom!

1:5 Länsstyrelser	2012	2013	2014
Övergripande miljömålsarbete	+25	+25	+25
Giftfri miljö	+5	+5	+5
Hav i balans	+15	+45	+60
Levande sjöar och vattendrag	+5	+15	+25
Myllrande våtmarker	+5	+15	+20
Skogsskydd	+20	+20	+20

Vi satsar också drygt 100 miljoner kronor per år på forskning inom ramen för anslag 1:28 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning (FORMAS) under utgiftsområde 23, i linje med Miljömålsberedningens förslag i Nu är det bråttom!

Sammantaget satsar vi 359 miljoner kronor 2012 på förstärkning av övergripande eller övrigt miljömålsarbete.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Inledning

Hållbart brukande av jord, skog och vatten bör ske i samklang med naturen och inom de ekologiska ramarna. Dit är det i dag alltför ofta långt. Inom jordbrukspolitiken står vi inför ett vägval. Å ena sidan en försämrad miljö och mindre ekosystemtjänster till följd av en ökad intensifiering av jordbruket med ökad användning av handelsgödsel och bekämpningsmedel, och på sikt användning av genmodifierade organismer och en alltmer koncentrerad storföretagskontroll över utsädesmarknad. Å andra sidan större förmåga att motstå klimatförändringar och andra störningar och mer ekosystemtjänster, tack vare ett ekologiskt anpassat jordbruk baserat på större mångfald och mer multifunktionalitet. Regeringen tycks ha valt väg med sitt fortsatta stöd till godkännande av nya genmodifierade grödor (GMO) i EU och sitt fortsatta naggande i kanten av stödet till ekologisk produktion.

Miljöpartiet vill stödja en omställning till en hållbar livsmedelsproduktion med ökad ekologisk produktion, mångfald och mer framtida ekosystemtjänster. Vi vill värna åkermarken bl.a. genom att klassa den som riksintresse. Miljöpartiet vill också satsa på bättre djurskydd. Ökad miljöhänsyn och ökad hänsyn till ekosystemtjänster bör vara utgångspunkten för översynen av landsbygdsprogrammet i Sverige och regeringens agerande i samband med översynen av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik. Forskning om ekologiskt hållbara odlingssystem bör utvecklas, så att odling i högre utsträckning sker med kunskap om biologiska system och dess begränsningar. Mer satsningar behövs för att miljöanpassa skogsbruket (se avsnittet Nollvision för avverkning av nyckelbiotoper ovan).

Ett hållbart jordbruk

Rikt odlingslandskap

För att börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende framför allt odlad mångfald och husdjursgenetiska resurser föreslår vi ökningar av anslag 1:9 Statens jordbruksverk med 22 miljoner kronor per år. Vi föreslår också att anslaget ökas med ytterligare 10 miljoner kronor per år för arbetet med djurskydd (se nedan).

I åkerlandskapet riskerar småbiotoperna, artrikedomen och förekomsten av sådana arter som är hotade att minska. Miljömålsrådet påpekar att arters möjlighet till anpassning till klimatförändring försvåras. För att motverka detta har rådet föreslagit ett nytt delmål avseende åkerlandskapet och en rad åtgärder, bl.a. utökat stöd till bioträda (mångfaldsträda), information och uppföljning. För att kunna börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende målet den biologiska mångfalden och kulturmiljövårderna i åkermark föreslår vi en ökning av anslag 1:21 Åtgärder för landsbygdens miljö och

Fel! Okänt namn på

struktur. Detta finansieras genom återföring av en del av intäkterna från en återinförd skatt på konstgödsel (se nedan).

Ekologiskt lantbruk

Det ekologiska lantbruket bidrar till att nå flera miljömål. Dessutom bidrar det till att bevara markens produktivitet på sikt. Regeringen har slopat det särskilda anslaget för stöd till det ekologiska lantbruket med motiveringen att pengarna fördes till andra budgetposter. Det står nu klart att stödet till det ekologiska lantbruket i praktiken har minskats med mer än hälften, om än på ett osynligt sätt. Dessutom har villkoren för stödet försämrats. Inom landsbygdsprogrammet har dessutom flera förändringar av villkoren för ersättningarna till ekologisk produktion lett till kraftiga minskningar av utbetalningarna till ekostödet. Vidare är nivåerna för stöd till ekologisk produktion i allmänhet låga, särskilt i förhållande till periodvis kraftigt höjda marknadspriser för konventionella produkter. Allt detta bidrar till att ekologisk produktion inte utvecklas i takt med efterfrågan, vilket i sin tur leder till både onödiga prisökningar för konsumenter och uteblivna marknadsandelar för svenska jordbrukare.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd till certifierad ekologisk produktion. Det behövs för att delvis täcka extrakostnader som nya maskiner, skördebortfall under omlägningsperioden, kostnader för certifiering m.m. Det statliga stödet till certifierat ekologiskt lantbruk och omställning till ekologisk produktion behöver ökas. När mer pengar från landsbygdsprogrammet blir tillgängligt för stöd till biologiskt mångfald och andra miljöhänsyn bör stödet till det ekologiska lantbruket öka. Vidare bör regeringen göra en översyn av ersättningsnivåer till certifierade producenter. Dessutom bör ett mål införas för Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, att redovisa hur de kunskapsförsörjer det ekologiska lantbruket, ekologiska livsmedelsföretag, ekologiska handelsaktörer och konsumentorganisationer.

För den långsiktiga utvecklingen är det också viktigt med åtgärder som främjar och underlättar konsumtion av ekologiskt producerade livsmedel, både i hushållen och i storkök och offentlig sektor. Stödet till denna verksamhet behöver återställas.

Miljöpartiet föreslår att 17 miljoner kronor per år förs över från anslag 1:19 Konkurrenskraftig jordbrukssektor och 11 miljoner kronor förs över från anslag 1:23 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket till ett nytt anslag 1:30 Åtgärder för att främja ekologisk produktion och konsumtion. Ytterligare medel tillförs från intäkterna från skatten på konstgödsel. Anslaget uppgår till 60 miljoner kronor per år från 2012.

Skatt på kväve och kadmium i konstgödsel

För två år sedan avskaffade regeringen skatten på kväve och kadmium i konstgödsel. Skatten syftade till att minska tillförseln av kväve till åkern och utsläppen av kväve till våra övergödda hav och vattendrag. Skatten fungerade också i det närmaste som ett gränsvärde för kadmiumhalten i konstgödseln. Kadmium i våra livsmedel är ett folkhälsoproblem, som särskilt drabbar

kvinnor. Miljömålsrådet har bedömt att målet om exponeringen av kadmium till befolkningen via föda och arbete är svårt att uppnå. Regeringen har sent omsider insett problemet med att skatten avskaffades och gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att försöka hitta andra lösningar.

Medlen från konstgödselskatten återfördes till jordbruket, i första hand i form av ersättningar inom anslag 1:21 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, men även genom bland annat tillämpad forskning. Återföringen skedde med två års eftersläpning. Återföringen upphör först i år. Därför föreslår regeringen en neddragning av anslag 1:21 med cirka 200 miljoner kronor.

Vi vill återinföra skatten på kväve och kadmium i handelsgödsel. Det är en åtgärd för bättre folkhälsa och mot övergödning. Intäkterna bör återföras till näringen, i första hand i form av ersättning för miljöåtgärder. Därför avvisar vi regeringens förslag till sänkning av anslag 1:21 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur. Vi vill använda en del av intäkterna till en ökning av anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar för en satsning mot spridning av EHEC-bakterien i enlighet med Jordbruksverkets förslag. En del av intäkterna går till ett nytt anslag 1:30 Åtgärder för att främja ekologisk produktion och konsumtion. Återstoden, merparten, går till en ökning av anslag 1:21 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, i första hand för åtgärder som bidrar till att nå miljömålen.

Ansvar för djuren

Djuren har ingen rösträtt och är därför en grupp som är lätt för en ointresserad regering att strunta i. För oss gröna sträcker sig solidariteten över artgränserna, och vi ser därför stora behov att förbättra villkoren för djuren. Vi föreslår därför ett djurskyddspaket på 90 miljoner med följande delar.

Djurskyddskontrollerna har ända sedan omorganisationen 2009, då ansvaret flyttades från kommunerna till länsstyrelserna utan att tillräckliga resurser skickades med, varit otillräckliga. För att hinna med anmälningar som kommer in har de förebyggande kontrollerna många gånger fått prioriteras bort. Till exempel har i år mindre än hälften av landets länsstyrelser gjort kontroller av djurtransporter, trots att EU-kommissionen tidigare har uppmanat Sverige att göra fler kontroller. Länsstyrelserna behöver därför få ytterligare resurser för att kunna upprätthålla en god tillsyn. Vi anslår 40 miljoner kronor per år för detta under utgiftsområde 1 anslag 1:5 Länsstyrelserna m.m.

Sedan den borgerliga regeringen lade ner Djurskyddsmyndigheten som en av sina första åtgärder 2006 har det saknats en myndighet som företräder djurens perspektiv. För att inte slå sönder djurskyddsarbetet med ständiga omorganisationer föreslår vi i dagsläget inte att Djurskyddsmyndigheten återinrättas, utan nöjer oss med en mindre förändring. Vi föreslår en djuretisk ombudsman – en DjurO. Den ska verka för en god etisk grund, utvärdera djurskyddskontrollen, ta fram artkaraktäristiska, göra djuretiska årliga revisioner samt ge djuretiska råd. Jordbruksverket skall fortsatt ha ansvar för att verka för ett gott djurskydd, fungera som en central kontrollmyndighet, anslå medel till djurskyddsfrämjande forskning samt vara förvaltningsmyndighet

Fel! Okänt namn på

för djurskyddet och meddela föreskrifter. Vi föreslår 20 miljoner kronor per år i ett nytt anslag 1:31 Inrättande av djuretisk ombudsman.

För att stärka djurskyddsarbetet på Jordbruksverket, så att myndigheten kan stärka stödet till de regionala tillsynsmyndigheterna och vässa arbetet med att uppdatera föreskrifterna för att bättre spegla djurskyddslagens intentioner att djur ska skyddas mot onödigt lidande och ges rätt att bete sig naturligt, krävs ett tydligt uppdrag och ökade resurser. För detta föreslår vi att anslag 1:9 Statens jordbruksverk utökas med ytterligare 10 miljoner kronor per år (utöver den ökning vi föreslår för miljömålsarbetet, vilket innebär en ökning på sammanlagt 32 miljoner kronor per år).

Utvecklingen av alternativ till djurförsök går framåt och kan i många fall erbjuda fördelar inte bara ur etiskt utan också ur vetenskapligt perspektiv. Sverige saknar dock en samlad instans som arbetar med samordning, strategier för minskad försöksdjursanvändning, insamling och spridning av information, rådgivning till de djurförsöksetiska nämnderna och liknande. Ett centrum för alternativ till djurförsök, lämpligen förlagt till det nationella centret för djurvälstånd vid SLU i Uppsala, skulle kunna bidra till detta liksom till att uppfylla Sveriges åtaganden enligt EU:s nya djurförsöksdirektiv. Vi föreslår att ett nytt anslag 1:32 Centrum för alternativ till djurförsök tillförs 5 miljoner kronor 2012 och 10 miljoner kronor per år därefter.

Dagens anslag för forskning om alternativ till djurförsök på 13 miljoner är en liten summa i forskningssammanhang – inte minst i jämförelse med de betydligt större summor som varje år satsas på forskning med djurförsök. Ett större anslag skulle ge tryggad finansiering för fler lovande projekt som idag ratas. Vi föreslår att utgiftsområde 16 anslag 3.1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation utökas med 15 miljoner kronor per år.

Stockholm den 5 oktober 2011

Helena Leander (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Tina Ehn (MP)